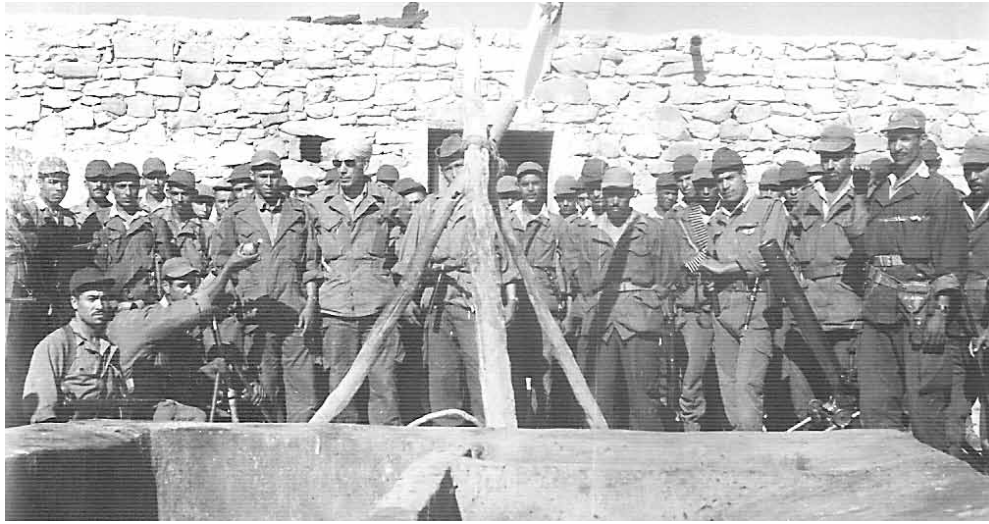

«Ας ανθίσουν εκατό λουλούδια»

στα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο

Αντάρτες στην Αλγερία...

καθιστούσαν ευάλωτες στην καθυπόταξη και την εξάρτηση. Όλα αυτά ήταν σύστημα, ήταν κανόνες. Εφαρμόστηκαν σε όλες, μα όλες, τις χώρες με παραλλαγές, ανάλογα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες και τους γεωπολιτικούς συσχετισμούς. Και είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι σε καμία απ' αυτές τις χώρες δεν επιτράπηκε να ξεφύγει από την υπανάπτυξη παρ' όλο που είχε όλες τις δυνατότητες να πετύχει και να προοδεύσει χάρη στον φυσικό πλούτο, το πρόσφορο εργατικό δυναμικό και τη μακραίωνη κουλτούρα που διέθετε. Αντίθετα από την πρόοδο και την ανάπτυξη, με όλα τα μέσα εφαρμόστηκαν πολιτικές στασιμότητας, εξάντλησης και χρεοκοπίας σε όλες τις υπό κατοχή χώρες. Κάθε προσπάθεια για τη δημιουργία δημοκρατικών θεσμών και κάθε προσπάθεια για την αξιοποίηση για το καλό της κάθε χώρας των πλουτοπαραγωγικών της πόρων πολεμήθηκε και εμποδίστηκε δια πυρός και σιδήρου. Ας δούμε, έστω συνοπτικά, τι συνέβη σε μερικές από τις χώρες αυτές:

Στην *Algérie française*

Με τρομακτική βία οι Γάλλοι επιβάλανε την κυριαρχία τους στην Αλγερία, την οποία πολιορκούσαν και ταλαιπωρούσαν από τα τέλη του 18ου αιώνα μέχρι το 1830 που την κατέλαβαν με μια ωμή στρατιωτική επέμβαση. Από το 1793 έπαιρναν το σιτάρι με πίστωση, χωρίς ποτέ να το αποπληρώνουν. Έκτοτε, οι Αλγερινοί δεν έπαψαν να αγωνίζονται, υποκύπτοντας κάθε φορά στην υπεροπλία των Γάλλων, με εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς και τραυματίες. Το 1870, οι Γάλλοι, αφού είχαν ήδη εγκαταστήσει 250.000 εποίκους που ελέγχανε την οικονομική και κοινωνική ζωή, προχώρησαν στην προσάρτηση της Αλγερίας, καθιστώντας τη χώρα επαρχία της Γαλλίας, με τους εποίκους ως υπηκόους της Γαλλίας και τους Αλγερινούς ως πολίτες βήτα κατηγορίας. Με βάση τον «Νομικό Κώδικα για τους αυτόχθονες», το 1871, οι

εντόπιοι διώκονταν για πράξεις, όπως η κριτική στην κυβέρνηση, για τις οποίες οι έποικοι είχαν το ελεuthέρως. Επίσης, από το 1913, οι Αλγερινοί εξαναγκάστηκαν να υπηρετούν στο γαλλικό στρατό. Και μόνο η αποστολή 200.000 Αλγερινών στα μέτωπα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου ήταν μια μεγάλη καταστροφή, αφού, πέρα από τους δεκάδες χιλιάδες που σκοτώθηκαν στα πεδία των μαχών, σχεδόν όσοι γύρισαν ζωντανό ήταν ανάπηροι και τραυματίες. Στο πρώτο μισό του εικοστού αιώνα, οι εξεγερμένοι Αλγερινοί ζητούσαν ανεξαρτησία, πολιτικά δικαιώματα, αποχώρηση του γαλλικού στρατού, δήμευση των φυτειών και αναδιανομή της γης.

Ο αγώνας των Αλγερινών συνεχιζόταν με θέρμη και αυτοθυσία στη δεκαετία του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Και μπορεί με τη λήξη του να είχε πλέον ανατραπεί το φιλοναζιστικό καθεστώς του Βισί στη Γαλλία που τους δυνάστευε, αλλά και οι «Ελεύθεροι Γάλλοι» του στρατηγού Ντε Γκωλ θα επέμεναν για πολλά χρόνια ακόμα ότι «η Αλγερία είναι Γαλλία»! Το 1945, μια ακόμα εξέγερση των Αλγερινών θα προκαλούσε τη μήνι των Γάλλων που χρησιμοποίησαν όλα τα μέσα, αεροπλάνα, πλοία και τεθωρακισμένα, για να σκοτώσουν, σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσαν οι Αλγερινοί, 45 χιλιάδες μαχητές και άμαχους πολίτες έναντι εκατό νεκρών Ευρωπαίων! Η σφαγή της Σετίφ κατέστειλε την εξέγερση, αλλά δεν ξεχάστηκε ποτέ. Ο αγώνας του Μετώπου Εθνικής Απελευθέρωσης (FLN) της Αλγερίας, στο οποίο συμμετείχαν εθνικιστικές και αριστερές οργανώσεις μεταξύ των οποίων και το Κομμουνιστικό Κόμμα της Αλγερίας, ήταν σκληρός και αμείλικτος απέναντι στη γαλλική βαρβαρότητα. Οι Γάλλοι, εκτός από δολοφονίες, φυλακίσεις, εξορίες και βασανιστήρια, εφάρμοσαν και το σύστημα της εκκένωσης της υπαίθρου που είχε εφαρμοστεί στην Ελλάδα από την εγκάθετη κυβέρνηση της Αθήνας, το 1946-49, αλλά και

από τους σιωνιστές στην Παλαιστίνη. Από τα τέλη του 1956, «εκατοντάδες χιλιάδες άνδρες, γυναίκες και παιδιά απομακρύνθηκαν από τα σπίτια τους και εξαναγκάστηκαν να ζουν υπό γαλλική επιτήρηση σε στρατόπεδα». Όμως, το FLN είχε καταφέρει να μεταφέρει τη σύγκρουση μέσα στις πόλεις. «Το 1962, περίπου τρία εκατομμύρια Αλγερινοί αγρότες είχαν εκτοπιστεί». Μόνο στην τελευταία φάση του απελευθερωτικού αγώνα, οι Γάλλοι είχαν ρίξει στην Αλγερία 1.400.000 στρατιώτες και 300.000 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους. Συνολικά πάνω από ένα εκατομμύριο Αλγερινοί σκοτώθηκαν στη διάρκεια των 132 χρόνων της αποικιοκρατίας. Επιπλέον, φεύγοντας οι έποικοι, περίπου ένα εκατομμύριο άτομα, άφηναν πίσω τους συντρίμια κάνοντας την προσπάθεια ανασυγκρότησης ακόμα πιο δύσκολη. Το τίμημα για την αποτίναξη της αποικιοκρατίας ήταν βαρύτατο. «Μολαταύτα η Αλγερία απέκτησε αμέσως κυβέρνηση και κατέλαβε τη θέση της μεταξύ των προοδευτικών αραβικών κρατών ως δημοκρατία η οποία γεννήθηκε από την επαναστατική πάλη εναντίον του ιμπεριαλισμού.»

Στον ατελείωτο αυτό αγώνα, με πολλές ήττες, απογοητεύσεις, καταστροφές και πωγυρίσματα, σημαντικός ήταν και ο ρόλος των γυναικών που ταυτόχρονα πάλευαν για τη μεταρρύθμιση μιας κοινωνίας παραδοσιακά μουσουλμανικής και συντηρητικής. Η διεθνοποίηση του αγώνα των Αλγερινών, οι διαμαρτυρίες πολλών Γάλλων διανοουμένων όπως ο Σαρτρ και ο διχασμός μέσα στη γαλλική κοινωνία, συνέβαλαν στην απονομιμοποίηση της κατοχής. Το 1964, η Αραβική Σοσιαλιστική Ένωση του Νάσερ και το FLN, από κοινού, διακήρυξαν την πρόθεσή τους να προωθήσουν τον αραβικό σοσιαλισμό.

Ο αγώνας των Αλγερινών έχει πολλές ομοιότητες με τον αγώνα των Ελλήνων, αλλά και διαφορές. Των Αλγερινών ήταν πιο μακροχρόνιος και πιο εξοντωτικός, αλλά εναντίον ενός αντιπάλου, ενώ οι Έλληνες είχαν να πολεμήσουν διαδοχικά εναντίον πολλών επιβητόρων, Ιταλών, Γερμανών, Βουλγάρων, Άγγλων και Αμερικάνων.

Στην Αίγυπτο...

Από την Αίγυπτο είχαν νωρίς-νωρίς εκδιώξει οι Βρετανοί τους Γάλλους που είχαν πρωτοκαταλάβει τη χώρα του Νείλου με τον Ναπολέοντα το 1798. Ο ανταγωνισμός Αγγλίας - Γαλλίας για τις αποικίες ήταν στο φόρτε του. Μέχρι το 1882 που πάτησαν για τα καλά πόδι οι Βρετανοί στην Αίγυπτο, οι επεμβάσεις των Αγγλογάλλων γίνονταν με το γάντι, για να μη διαταραχτεί η θέση της εποπτεύουσας την Αίγυπτο Οθωμανικής Αυτοκρατορίας την οποία ακόμα χρειάζονταν ως κυματοθραύστη απέναντι στη Ρωσία.

Οι Γάλλοι πήραν εργολαβία τη διώρυγα του Σουέζ και οι Άγγλοι τους σιδηρόδρομους, ενώ δάνειζαν λίρες στην κυβέρνηση του Καΐρου μέχρι να τη φέρουν σε κατάσταση χρεοκοπίας. Ένα όπλο διαχρονικής αξίας, τα δάνεια, που χρησιμοποιήθηκε πολύ και σε άλλες χώρες (την Οθωμανική, την Τυνησία, το Μαρόκο κ.ά.) μόνο και μόνο για τις εξασθενήσει και να τις καταστήσει ευάλωτες στον έλεγχο και την κυριαρχία. Λέει κάτι αυτό στους Έλληνες σήμερα;

Όλα τα χρόνια, οι Αιγύπτιοι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο προσπαθούσαν να ανεξαρτητοποιηθούν απ' όλους, τους Οθωμανούς, τους Γάλλους και τους Άγγλους. Το 1878 η Αίγυπτος ήταν κάτω από τον ασφυκτικό έλεγχο των δανειστών της, Βρετανών, Γάλλων, Ιταλών, Αυστριακών και Ρώσων. Μάλιστα, ο υπουργός Οικονομικών της Αιγύπτου ήταν Βρετανός και ο υπουργός Δημοσίων Έργων Γάλλος! Οι Βρετανοί για να καταστείουν την εξέγερση των Αιγυπτίων δεν δίστασαν να βομβαρδίσουν σφοδρά από θαλάσσης την Αλεξάνδρεια! Συνολικά, οι Βρετανοί κατείχαν την Αίγυπτο επί 70 χρόνια! Αλλά οι Αιγύπτιοι, στην πλειονότητά τους, εθνικιστές, μουσουλμάνοι και κομμουνιστές, όλο αυτό το διάστημα ήθελαν να τους εκδιώξουν, πράγμα που επιτεύχθηκε τελικά το 1952 με το πραξικόπημα των «Ελεύθερων αξιωματικών» που έφερε στην εξουσία τον Γκαμάλ Άμπντελ Νάσερ, ο οποίος σύντομα αναδείχτηκε σε ηγετική μορφή ενός κινήματος αυτοδιάθεσης με παναραβικά χαρακτηριστικά και εμβέλεια. Είχαν προηγηθεί οι επιθέσεις των ανταρτών φενταγίν κατά των Βρετανικών στρατευμάτων στο Σουέζ, αλλά και η λαϊκή εξέγερση εναντίον των Ευρωπαίων που προκλήθηκε από τη σφαγή 46 Αιγυπτίων αστυνομικών που υπερασπίζονταν το Κυβερνείο της Ισμαηλίας από βρετανικά στρατεύματα, το 1951. Ένα χρόνο μετά, η Αίγυπτος ήταν ανεξάρτητη, αλλά μόλις ο Νάσερ ανακοίνωσε από το ραδιόφωνο στις 27 Ιουλίου 1956 την εθνικοποίηση της διώρυγας του Σουέζ, τρεις χώρες, Βρετανία, Γαλλία και Ισραήλ, επιτέθηκαν στην Αίγυπτο ρίχνοντας αλεξιπτωτιστές και βομβαρδίζοντας ανηλεώς στρατιωτικούς στόχους, σπίτια και αμάχους. Η ανεξαρτησία δεν ήταν αποδεκτή σε καμία περίπτωση από τους ιμπεριαλιστές. Και μπορούσε να κερδηθεί μόνο με μεγάλες θυσίες. Κι αυτό δεν έχει αλλάξει καθόλου μέχρι σήμερα.

Συνεχίζεται

Στέλιος Ελληνιάδης

(Τα περισσότερα στοιχεία και τα αποσπάσματα σε παρενθέσεις προέρχονται από το εξαιρετικό βιβλίο του Eugene Rogan «Οι Άραβες», σε μετάφραση Μενέλαου Αστερίου, εκδ. Αλεξάνδρεια)